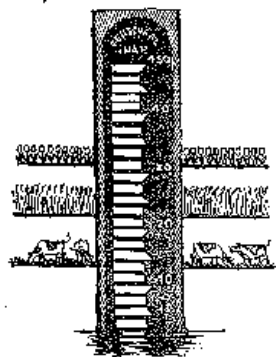

Waterschap Goeree-Overflakkee

Beschrijving fietsroute

Water langs de kust

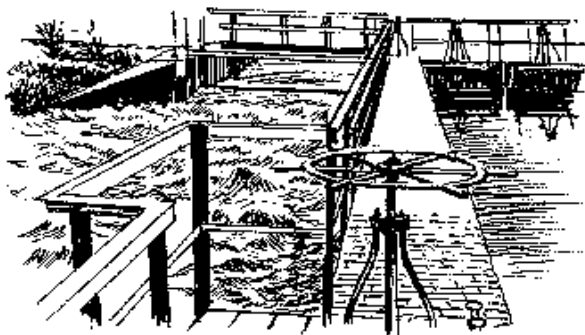

Voordat u gaat fietsen even een paar woorden over....
water

Water is één van onze eerste levensbehoeften. Stelt u zich eens voor wat we zouden moeten beginnen wanneer we geen goed drinkwater meer zouden hebben. Of wanneer ons afvalwater op straat zou blijven staan en niet meer door het riool zou wegstromen. Of wanneer na veel regen het overtollige water in onze landbouwgebieden niet weggepompt zou worden door gemalen. Water kennen we voor veel soorten gebruik. Naast drinkwater kennen we afvalwater, oppervlaktewater en grondwater. Water is onze vriend en onze vijand tegelijk.

In Nederland zijn we al eeuwen lang bezig met water. We doen dat al zo lang dat het voor veel mensen haast vanzelfsprekend is. We zijn ons vaak niet bewust hoeveel verschillende instanties zich met water bezig houden. Vaak dag en nacht! Er zijn echter twee belangrijke aspecten die bepalen wie zich met water bemoeit; Sommige diensten zorgen voor de kwaliteit van water, anderen zorgen voor de beheersing van de hoeveelheid water, de kwantiteit.

De grotere wateren, de meren en de rivieren vallen onder de zorg van Rijkswaterstaat, zowel de kwaliteit als de kwaniteit. Waterschappen doen hetzelfde, maar dan voor de kleinere watersystemen zoals; watergangen, boezems, sloten en dergelijken. (NB: een zuiveringsschap is ook een waterschap.)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor rioolwaterafvoer en de provincies voor het beheer van het grondwater. De drinkwaterbedrijven zorgen voor ons drinkwater. Een op het

eerste gezicht ingewikkelde verdeling, misschien maar goed dat u daar niet al te vaak over na hoeft te denken.

Op deze fietsroute komt u langs gebouwen en objecten van drie instanties die zich 24 uur per dag met water bezig houden. U ziet objecten die het waterschap Goeree-Overflakkee nodig heeft om de hoeveelheid water in de hand te kunnen houden. U komt langs een afvalwater-zuiveringsinrichting (AWZI) van het Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden. En u ziet het waterwingebied en het pompstation van Delta Nutsbedrijven welke gebruikt worden voor de drinkwaterbereiding.

Naast het beheren van water doet het waterschap nog meer. Het onderhoudt vrijwel alle wegen buiten de bebouwde kom op Goeree-Overflakkee en de gehele waterkering rond het eiland. Dus zowel de dijken als de duinen, waar de fietsroute ook langs voert.

Opnieuw komen we terug op het feit dat water een eerste levensbehoefte is. Voor mens, dier en plant. Zonder water geen leven en geen natuur. Wanneer zout- en zoetwater elkaar ontmoeten ontstaan veel soorten leven naast elkaar. Hiervan kan men in het natuurgebied De Kwade Hoek (E) van de vereniging Natuurmonumenten volop genieten.

De verschillende objecten staan hierna (onder verwijzing naar nummer of letter) kort beschreven. Veel plezier met deze fiets- en wandelroutes. Het beginpunt is de spuisluis aan de haven te Stellendam.

Bij het vertrekpunt van de fietsroute kunt u uw auto parkeren. De lengte van de fietsroute is circa 18 km. Op diverse plaatsen zijn korte wandelingen mogelijk. Per wandeling is dit maximaal 2 tot 4 km.

1) De spuisluis (waterschap Goeree-Overflakkee)

Als de waterstand op de boezem te hoog wordt, kan het overtollige water door de spuisluis geloosd worden op de buitenhaven van Stellendam.

Deze spuisluis is gebouwd begin jaren zeventig, toen de Haringvlietsluizen (A) net gereed waren. Om te kunnen spuien moet de waterstand op de Noordzee voldoende

laag zijn. In ieder geval zo'n 15 cm lager dan op de boezem. Het spuien wordt enkel bij laagwater (eb) gedaan. Wanneer er noordwester storm is geweest, is de ebstand soms te hoog. Dan lukt het niet om te spuien.

2) Zuiderdiepboezem (waterschap Goeree-Overflakkee)

Tegenover het vertrekpunt (de spuisluis, zie 1) ligt de Zuiderdiepboezem. Dit is een zogenaamd boezemwater, een soort waterreservoir waarop 7 poldergemalen hun water lozen. (ook 'uitslaan' genoemd) In totaal kunnen de gemalen meer dan 900 kubieke meter per minuut uitslaan. Hierdoor stijgt de waterstand op de boezem. Rond het Zuiderdiep liggen kaden die het omliggende land tegen overstroming beschermen. Om het overtollige water toch kwijt te raken, is de spuisluis gebouwd. Het Zuiderdiep is tevens een natuurgebied. Langs het Zuiderdiep liggen een aantal andere natuurgebieden zoals het Kiekgat en de Plaat van Scheelhoek, die echter niet toegankelijk zijn voor recreanten, (zie C en D)

U rijdt vanaf de spuisluis (1) over het fietspad links langs het Zuiderdiep (2), rechts langs de duinkust (3) richting Goedereede Havenhoofd. U fiets door Goedereede Havenhoofd naar het noordwesten.

3) Waterkeringen, zandige kust (waterschap Goeree-Overflakkee)

Al eeuwen lang rekenen wij voor de bescherming tegen hoog water op onze duinen. Zo ook op Goeree-Overflakkee. Het waterschap beheert 18 kilometer duinkust. Door stroming en storm gaat elk jaar veel zand verloren. Als we hieraan niets zouden doen, zouden er zwakke stukken in de duinen ontstaan. Daarom wordt regelmatig nieuw zand opgespoten uit zee (zandsuppleties). Dit wordt overigens door Rijkswaterstaat gedaan. Achter de duinenrij liggen waardevolle natuurgebieden. (zie F)

4) Natuurgebied De Kwade Hoek (Natuurmonumenten)

Bij punt 4 gekomen kan men de fiets even laten staan voor een wandeling in het natuurgebied De Kwade Hoek. Let op: alleen toegankelijk voor leden van Natuurmonumenten en houders van een dag- of maandwandelaarkart. Natuurgebied De Kwade Hoek is vrijwel geheel eigendom van Domeinen doch het natuurbeheer wordt uitgevoerd door de vereniging Natuurmonumenten. Het gebied bestaat uit een beweid schor en slikken, doorsneden door grillig lopende kreken en vochtige, primaire duinvaleien met een brede strook jonge duintjes. Dit gebied is bij de Deltawerken buitendijks gebleven. Hierdoor hebben zich een aantal bijzondere levensgemeenschappen kunnen handhaven. De Kwade Hoek is het broedgebied van onder meer de kieviet, kluut, tureluur en veel soorten zangvogels. Er mag uitsluitend gewandeld worden op de gearkeerde paden. Informeer voor excursies bij Natuurmonumenten.

5) Duinen kust Goeree (waterschap Goeree-Overflakkee)

Na een eventueel bezoek aan De Kwade Hoek draait u per fiets het fietspad op dat in het voorjaar van 1999 is aangelegd door het duingebied. Dit fietspad was een laatste schakel in de langafstand fietsroute langs de kust.

Na ongeveer twee kilometer fietsen kan men de fiets even achterlaten voor een wandeling op het strand (duinovergang aan uw rechterkant) of linksaf over het duin richting het waterwingebied.

6) Waterwingebied Oost- en Middelduinen (drinkwaterbedrijf Delta Nutsbedrijven)

Het waterwingebied is alleen toegankelijk met een speciale wandelpas (verkrijgbaar bij de VVV Ouddorp). Het duingebied ligt direct achter de primaire duinwaterkering. Het bestaat uit duingraslanden met duinstruweel en bos. Het is een oud duinlandschap en één van de meest waardevolle van Nederland. Het gebied van ruim 200 hectare is een waterwingebied van Delta Nutsbedrijven.

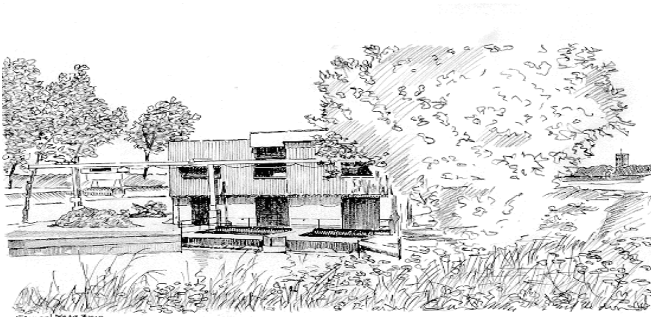
Om voldoende drinkwater te kunnen leveren zonder de grondwaterstand teveel te verlagen, moet water uit het Haringvliet worden aangevoerd. Dit water wordt in de duinen geïnfiltreerd. Hiervoor zijn infiltratiekanalen aangelegd en worden de natuurlijke zoetwaterbronnen aangevuld. Overigens worden deze infiltratiekanalen steeds beter ingepast in het landschap. Delta Nutsbedrijven zet zich in om, naast de drinkwatervoorziening, de natuur in dit gebied te herstellen tot een vorm die er begin 1900 aanwezig was. Toen werd dit gebied vanaf mensheugenis door de plaatselijke bewoners gebruikt voor begrazing met voornamelijk rundvee. Hierdoor is een soortenrijke vegetatie ontstaan, waarvan veel andere organismen profiteren. Aan de zuidzijde van het gebied ligt het waterwinstation, waar drinkwater wordt opgepompt.

7) Middelduinen en binnenduintrand

Na een bezoek aan het waterwingebied kan men het fietspad door de duinen vervolgen tot het parkeerterrein bij Ouddorp. Hierna leidt de route langs de Middelduinen van Ouddorp naar de zuidzijde van het waterwingebied en langs de binnenduintrand.

8) Duinpolders

U komt nu in de duinpolders. De waterbeheersing is in handen van het waterschap. Hiervoor is een stelsel van kleinere watergangen die het water van het land, via sloten naar de hoofdwatgangen afvoeren. Het waterschap heeft over het hele eiland Goeree-Overflakkee wel 436 kilometer hoofdwatgangen. En nog veel meer kleinere watergangen zoals wegsloten, dijksloten, afvoerwatergangen, aanvoerwatergangen en dergelijken. Deze moeten allemaal goed onderhouden worden, anders ontstaan er opstoppen en wateroverlast bij veel neerslag. Veel watergangen zijn verbonden met 'duikers'. U kunt de duikers zelf ontdekken in toegangsdammen naar percelen en onder wegen. Ook staan hier veel stuwen, die met houten balkjes of een beweegbare klep of schuif een hogere waterstand in een bepaald gebied kunnen handhaven. Het water komt uiteindelijk terecht bij gemaal Witte Brug (H). Er zijn 17 gemalen voor geheel het eiland. Samen kunnen ze meer dan 2.200 kubieke meter water per minuut verpompen!

9) Pompstation drinkwaterbedrijf

Onderweg komt u bij punt 9 langs het pompstation van Delta Nutsbedrijven. Zie ook 6.

10) Plattelandswegen (waterschap Goeree-Overflakkee)

U fiets nu over plattelandswegen die bijna allemaal in beheer en onderhoud zijn bij het waterschap. De Oostdijkseweg en het fietspad zijn van de gemeente Goedereede. In totaal heeft het waterschap zo'n 440 kilometer wegen onder zijn hoede. Deze wegen moeten goed onderhouden worden.

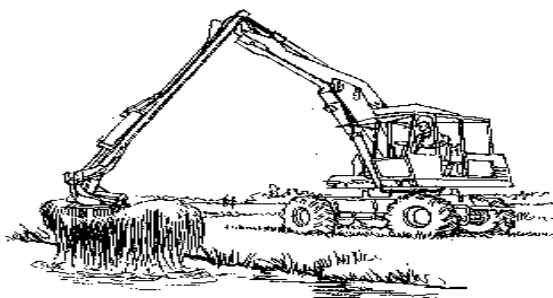
Dit is niet alleen belangrijk voor de bereikbaarheid maar met name ook voor de verkeersveiligheid. Hieraan zal het waterschap de komende jaren meer aandacht besteden. Goeree-Overflakkee móet verkeers-veiliger!

11) Keuzepunt

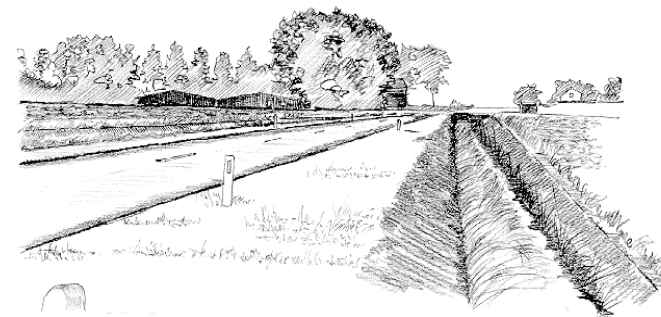
Bij dit punt gekomen kunt u kiezen tussen een verkorte fietsroute terug naar de spuiscuis of de langere versie langs een afvalwaterzuiveringinrichting (punt13).

12) ANL gebied

U fiets nu door het zogenaamde "ANL" gebied van de polder De Oude Oostdijk. Dit is de oudste polder van Goeree-Overflakkee. De inpoldering dateert van vóór het jaar 1100. ANL staat voor Agrarisch gebied met Natuur- en Landschappelijke waarden. De landbouwers in dit gebied kunnen een overeenkomst sluiten waarbij ze een tegemoetkoming krijgen voor verminderde opbrengsten. Hierdoor kan men bij de bedrijfsvoering beter rekening houden met de natuur. Bijvoorbeeld door later te maaien, of geen kunstmest te gebruiken. Weidevogels hebben hierdoor meer kans op het grootbrengen van hun kroost. Ook het waterschap houdt hiermee rekening.

Het maaisel van taluds van watergangen wordt afgevoerd. Hierdoor komen langs de watergangen meer soorten planten voor. Overigens gebruikt het waterschap in en langs water al geruime tijd geen chemische bestrijdingsmiddelen meer! Niet alleen in dit gebied, maar op het hele eiland. Onderhoud van de watergangen gebeurt met mechanische middelen.

U fietst hier overigens aan uw linkerzijde langs een hoofdwatgang van het waterschap. Dit is een vrij kleine hoofdwatgang, er zijn er die véél breder en dieper zijn! Bij punt 12 passeert u ongemerkt een peilscheiding. Het waterschap heeft het gebied ingedeeld in zogenaamde peilgebieden. Het ene gebied ligt namelijk hoger dan het andere. En worden er daarom verschillende waterstanden gehanteerd. U fietst van een gebied met een waterstand in de zomer van 75 cm onder NAP naar een gebied waar dit 90 cm onder NAP is. Langs de binnenduintrand zijn de peilverschillen veel groter.

13) Afvalwaterzuiveringinrichting Goedereede (Zuiveringsschap Hollandse Eilanden & Waarden)

Voor de zuivering van ons afvalwater zijn de laatste tientallen jaren veel zuiveringen gebouwd. Hiermee hebben we een aanzienlijke verbetering van de waterkwaliteit bereikt. Op Goeree-Overflakkee is dat de taak van het Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden uit Dordrecht.

De afvalwaterzuiveringinrichting (AWZI) aan de Teuntjesweg in Goedereede is in 1978 gebouwd om het rioolwater van 22.000 inwoners, inwonersequivalenten, te zuiveren. Eén inwonersequivalent is ongeveer gelijk aan de hoeveelheid water die één persoon per dag vervuult door onder andere toiletbezoek, douchen en afwassen. In totaal is dat 135 liter per persoon per dag. De laatste jaren is de hoeveelheid afvalwater die op de AWZI aankomt echter groter geworden.

De oorzaken hiervan zijn het toegenomen aantal inwoners maar, vooral de toegenomen recreatie op de Kop van Goeree. Om deze grotere hoeveelheid afvalwater volgens de strenge wettelijke eisen te kunnen zuiveren, is het Zuiveringsschap in 1997 begonnen met uitbreiding van de inrichting. Na de uitbreiding kan het water van 33.000 inwonersequivalenten gezuiverd worden. Al het afvalwater uit de gemeente Goedereede komt naar deze zuivering, aangevoerd door vijf moderne rioolgemaal. De kosten van de verbetering zijn 20 miljoen gulden. De awzi zuivert het water op biologische wijze met behulp van bacteriën en andere micro-organismen. Hierdoor wordt het vuil in het water afgebroken zodat schoon water overblijft. De micro-organismen die het vuil hebben afgebroken, worden voor een deel als slib afgevoerd en verbrand in de slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht. Het overige deel wordt in de inrichting tijdens het zuiveringsproces opnieuw gebruikt. Het gezuiverde water stroomt, nadat de betreffende kwaliteit is gecontroleerd in het havenkanaal van Goedereede.

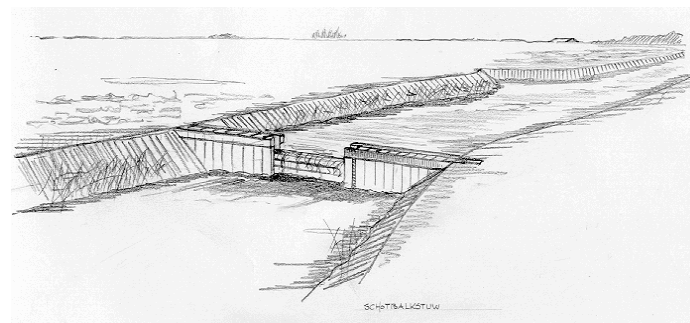
14) Havenkanaal van Goedereede.

Dit kanaal was vroeger de directe verbinding tussen de Noordzee en de haven van Goedereede. Schepen konden direct de Noordzee opvaren. Nu maakt het onderdeel uit van de Zuiderdiepboezem. Tussen de boezem en het havenkanaal is een stuw, waarmee het havenkanaal op een ander peil kan worden gehouden.

15) Waterbeheersing (waterschap Goeree-Overflakkee)

Aan de noordkant vindt u een stuw in de watergang. Deze stuw is een schotbalkstuw.

Het regelt de waterstand in het peilgebied aan de noordkant. De waterstand in de watergangen staat aan deze kant namelijk zo'n 70 cm hoger dan het gebied aan de zuidkant. Het waterschap heeft meer dan 90 verschillende peilgebieden. Dit is nodig om in elk gebied een waterstand te handhaven die zo goed mogelijk bij het grondgebruik in deze gebieden past.

16) Stuw

Bij de weg over het havenkanaal is een stuw in het havenkanaal gebouwd. Deze stuw is de scheiding voor waterbeheer tussen de boezem en het havenkanaal. U vervolgt uw route langs Goedereede Havenhoofd terug naar de spuisluis.

17) Bosobjecten op waterkering (waterschap Goeree-Overflakkee)

Indien u een stukje verder fietst, langs de vissershaven richting Stellendam, komt u uit bij de fietsbrug over de Zuiderdiepboezem. Hier vindt u mooie bosobjecten op een waterkering langs het Zuiderdiep. Dit is een vrij onbekend stukje natuur tussen de havens van Stellendam en het Zuiderdiep. U heeft hier vrije toegang.

Dit terrein is in feite onderdeel van de primaire waterkering van het waterschap. U zult er echter geen dijk in herkennen omdat het gehele gebied de indruk geeft van een zandig bosgebied. Slechts een enkele dijkpaal geeft aan dat dit een waterkering is. Door het terrein lopen een aantal wandelpaden. Eén daarvan voert u naar een uitzichtpunt waarbij u een mooi uit-

zicht heeft over het natuurgebied de plaat van Scheelhoek (D). Er staat hier een oriëntatietafel op een heuvel. De Scheelhoek is een van de belangrijkste watervogelreservaten in Zuidwest Nederland.

Op de langs het Zuiderdiep gelegen graslanden broeden veel vogels waaronder de grutto en kempfaan. In de Scheelhoek is de toegang verboden. Aan de andere kant van de rijksweg vindt u een gemarkeerd wandelpad onder door het viaduct naar Het Kiekgat (C). Dit is een voormalig zanddepot dat nu een belangrijk rust- en foerageergebied is voor veel steltlopers en lepelaars. De wandelroute voert u naar een uitkijkhut. Dit is vrij toegankelijk.

Tot slot....

We hopen dat u genoten heeft van de fietsroute: Water langs de Kust. Indien u meer informatie over waterbeheer of drinkwaterbereiding wilt kunt u de betreffende instanties benaderen. Ook worden regelmatig Open dagen gehouden.

Waterschap Goeree-Overflakkee
Dwarsweg 40
3241 AB Middelharnis
0187-488888
<http://www.wsgo.nl>
E-mail: info@wsgo.nl

Zuiveringsschap Hollandse Eilanden & Waarden
Johan de Wittstraat 40
3300 AL Dordrecht
078-6397100

Delta Nutsbedrijven
Poelendaelsesingel 10
4335 JA Middelburg
0118-882000
<http://www.delta-zld.nl>
E-mail: info@delta-zld.nl